

เรื่องเด่นประจำฉบับ

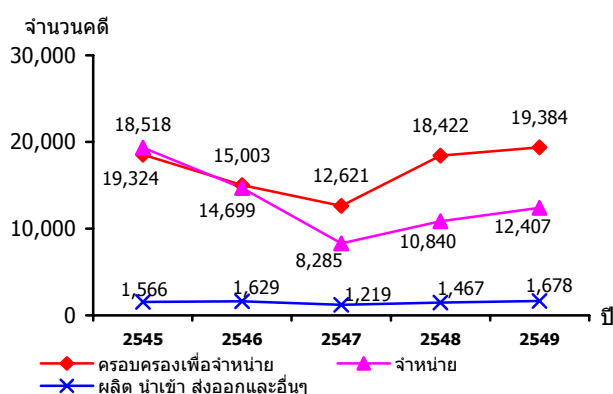
ยาเสพติด : บทบาทที่หวนกลับมา

ตารางที่ 10 จำนวนคดีและจำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดทั่วประเทศ ปี 2545-2549

ปี	จำนวนคดี	%เพิ่ม	จำนวนผู้ต้องหาทั้งหมด	%เพิ่ม
2545	213,175	-	224,779	-
2546	102,333	-52.0	108,309	-51.8
2547	55,472	-45.8	60,722	-43.9
2548	67,131	21.0	73,684	21.4
2549	74,403	10.8	81,937	11.2

ที่มา : สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส., ประมวลผล ณ 9 กุมภาพันธ์ 2550

แผนภูมิที่ 12 จำนวนคดียาเสพติดในส่วนของผู้ค้าที่ถูกจับกุมทั่วประเทศ จำแนกตามข้อหาต่างๆ ปี 2545-2549

ที่มา : สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส., ประมวลผล ณ 9 กุมภาพันธ์ 2550

ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบในวงกว้างทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชนและสังคมในหลายมิติ อาทิ ผลกระทบด้านสุขภาพของผู้เสพ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน/ชุมชน/สังคมและความมั่นคงของประเทศ ทุกรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง สถานการณ์ด้านยาเสพติดที่ลดความรุนแรงลง ในช่วงปี 2545-2547 มีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถิติผู้ต้องหาหายใหม่และผู้บำบัดรายใหม่ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2547-2549

ยาเสพติดกลับมาเป็นปัญหาสำคัญ การจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา จากจำนวน 55,472 คดีในปี 2547 เพิ่มขึ้นเป็น 74,403 คดี ในปี 2549 หรือเฉลี่ยร้อยละ 17.1 ต่อปี และผู้ต้องหาเพิ่มขึ้นจาก 60,722 ราย เป็น 81,937 ราย หรือเฉลี่ยร้อยละ 17.4 ต่อปี และเมื่อจำแนกตามข้อหาในส่วนของผู้ค้า พบว่า การครอบครองเพื่อจำหน่ายมีสูงสุด 19,384 ราย

ผู้กระทำความผิดรายใหม่เพิ่มขึ้น ความรุนแรงของปัญหายาเสพติดสะท้อนจากการเพิ่มของผู้ต้องหาหายใหม่ในคดียาเสพติดจาก 39,471 ราย เป็น 54,696 ราย เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 19.3 ต่อปี ในช่วงปี 2547-2549 ขณะเดียวกันผู้รับการบำบัดยาเสพติดรายใหม่เพิ่มขึ้นจาก 30,115 คน เป็น 37,320 คน เฉลี่ยร้อยละ 12.0 ต่อปี

วงจรของยาเสพติด

◆ ผู้ค้ายาเสพติด จำแนกเป็น กลุ่มลักลอบนำเข้ายาเสพติดมาใช้กันเองในกลุ่มผู้ใช้แรงงานและรับจ้างนำเข้ามาส่งให้ผู้จำหน่ายในพื้นที่เพื่อจำหน่ายตามแหล่งต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่า ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย นำเข้าโดยผ่านการเข้าออกตามพื้นที่ชายแดนแฝงเข้ามาในรูปของผู้ใช้แรงงานและนักท่องเที่ยว เป็นลักษณะกองทัพนวด ใช้วิธีการ

ตารางที่ 11 จำนวนผู้ต้องหาหายสาบสูญและจำนวนผู้เสียชีวิต
ที่ได้รับการบำบัดรักษาใหม่ ปี 2547-2549

ปี	ผู้ต้องหาหายใหม่	ผู้บำบัดใหม่
2547	39,471	30,115
	-	-
2548	48,910 (23.9)	33,743 (12.0)
2549	54,696 (11.8)	37,320 (10.6)

ที่มา : สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. ประมวลผล ณ 9 กุมภาพันธ์ 2550
: สำนักพัฒนาระบบบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้ใช้สารเสพติดที่ได้รับการบำบัด จำแนกตามช่วงอายุ ปีงบประมาณ 2547-2549

ช่วงอายุ	ปี 2547		ปี 2548		ปี 2549	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
< 7ปี	9	0.0	-	-	-	-
7-17ปี	1,777	4.6	2,598	6.0	2,934	6.2
18-24ปี	12,337	31.7	15,905	36.7	17,960	37.9
25-29ปี	8,099	20.8	9,577	22.1	10,642	22.5
30-34ปี	5,406	13.9	5,962	13.8	6,782	14.3
35-39ปี	3,910	10.0	3,546	8.2	3,683	7.8
> 39ปี	7,436	19.1	5,754	13.8	5,367	11.3
รวม	38,974	100.0	43,342	100.0	47,368	100.0

ที่มา : สรุปสถานการณ์ปัญหาเสพติดด้านการบำบัดฟื้นฟู ปี 2547- 2549 สำนักพัฒนา
ระบบบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

ตารางที่ 13 จำนวนผู้ใช้สารเสพติดที่ได้รับการบำบัด จำแนกตามกลุ่มอาชีพ
ปีงบประมาณ 2547-2549

อาชีพ	จำนวน (ราย)		
	ปี2547	ปี2548	ปี2549
ว่างงาน	7,808	10,223	11,724
กรรมกร	8,593	8,787	10,028
เกษตรกร	7,806	5,884	5,390
นักเรียนนักศึกษา	2,503	3,649	3,646
ข้าราชการ ทหาร/ตำรวจ	736	784	607
ผู้ปฏิบัติงานที่อาศัยความชำนาญ	2,004	2,927	3,621
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า	2,881	3,380	3,793
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการขนส่งและ คมนาคม	807	1,193	1,390
อาชีพอื่นๆ	6,016	6,804	7,482
รวม	39,154	43,631	47,681

ที่มา : สรุปสถานการณ์ปัญหาเสพติดด้านการบำบัดฟื้นฟู ปี 2547- 2549 สำนักพัฒนา
ระบบบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

ซุกซ่อนที่แยบยลและแนบเนียนเพื่อหลบเลี่ยงการจับกุมของเจ้าหน้าที่ โดยลักลอบนำเข้ายาบ้า เอ็กซ์ตาซี (ยาอี) วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทเป็นหลัก กลุ่มลักลอบนำเข้าจากประเทศแหล่งผลิต ส่วนใหญ่ลักลอบนำเข้าโคเคนจากแหล่งผลิตในทวีปอเมริกาใต้มาจำหน่ายในประเทศไทยทั้งขายปลีกและขายส่งให้แก่ผู้เสพชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ กลุ่มนี้จะเป็นนักค้าพวกผิวสีหรือแอฟริกันตะวันตกเดินทางมาพำนักในไทยเป็นครั้งคราวและมีภรรยาเป็นคนไทยร่วมอยู่ในกระบวนการ และกลุ่มผู้ค้ารายย่อยที่เป็นคนไทย จะเป็นกลุ่มกระจายยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ในประเทศ

ผลกำไรจากการค้ายาเสพติดก่อให้เกิดผู้ค้ารายใหม่ การศึกษาของศูนย์ปฏิบัติการเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. ในช่วงปี 2548 ถึงเมษายน 2549 พบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดผู้ค้ารายใหม่ เนื่องจากการค้า ยาเสพติดให้ผลกำไรสูง บางพื้นที่เมื่อมีผู้ค้ารายเก่าถูกจับกุม ไปทำให้เกิดผู้ค้ารายใหม่ขึ้นมาทดแทน และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเรื่อง “เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังในคดี ยาเสพติด” ของนันทิ จิตสว่างและสุนทวิทย์ ใจเหล็ก พบว่า มวลเหตุจูงใจในการเข้าสู่ขบวนการค้ายาเสพติด ของผู้ค้า ยาเสพติดรายใหญ่ คือต้องการมีเงิน ธุรกิจประสบปัญหา และ ติดยาเสพติด จึงต้องการนำเงินมาซื้อยาเสพติด ส่วนใหญ่ ถูกชักจูงจากผู้ใกล้ชิด ระยะเวลาที่เข้าสู่ขบวนการเป็นผู้ค้า ยาเสพติดจนกระทั่งถูกจับกุมเฉลี่ย 1-5 ปี สูงสุด 20 ปี ส่วน การเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย มาจากประสบปัญหา เศรษฐกิจ ไม่มีทางเลือกในชีวิต ต้องการนำเงินไปซื้อ ยาเสพติดเพื่อนำมาเสพ ตลอดจนสภาพแวดล้อมชักจูง โดย จำหน่ายยาบ้ามากที่สุด ระยะเวลาที่เข้าสู่ขบวนการผู้ค้า ยา รายย่อยจนกระทั่งถูกจับกุมไม่เกิน 1 ปี

◆ **ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด : กลุ่มใหญ่เป็นเด็ก เยาวชนและคนว่างงาน** จากข้อมูลผู้ใช้สารเสพติดที่ได้รับการ บำบัดรักษาทั่วประเทศ พบว่า เป็นกลุ่มเยาวชนอายุ 18-24 ปีมากที่สุดร้อยละ 37.9 รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 25-29 ปี ร้อยละ 22.5 เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า เป็นผู้ ที่ว่างงานร้อยละ 24.6 รองลงมาเป็นกรรมกรร้อยละ 21 จากข้อมูลของสำนักพัฒนาระบบบริการสุขภาพ พบว่า ผู้เข้า รับการบำบัดที่ใช้สารเสพติดครั้งแรกเกิดจากการอยากลอง สูงที่สุด ร้อยละ 54 รองลงมาเกิดจากเพื่อนชวนร้อยละ 29.6 เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ใช้สารเสพติดครั้งแรกที่เกิดจากการ

ตารางที่ 14 จำนวนผู้ใช้สารเสพติดที่ได้รับการบำบัดจำแนกตามสาเหตุที่ใช้สารเสพติดครั้งแรก ปีงบประมาณ 2547-2549

สาเหตุ	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549
เพื่อนชวน	10,292	12,800	14,000
อยากลอง	19,517	22,275	25,574
ความสนุกสนาน	1,809	1,813	2,023
ทำให้หายป่วย	1,706	858	847
ไม่สบายใจ	1,223	1,378	1,507
ช่วยงานในอาชีพ	3,180	3,051	2,871
สาเหตุอื่นๆ	483	554	545
รวม	38,210	42,729	47,367

หมายเหตุ : บางรายไม่ระบุสาเหตุ

ที่มา : สำนักพัฒนาระบบบริการสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

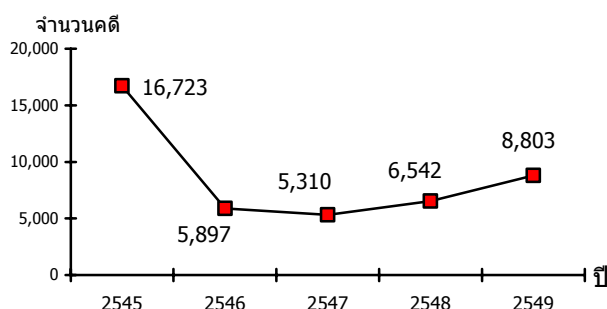
“ประเด็นที่น่าห่วงขณะนี้คือ เรื่องของยาใหม่ๆ อาทิ ยาอียาเลฟ ยาไอซ์ ที่มีการนำมาใช้ อย่างแพร่หลายและมีช่องทางใหม่ในการขาย เช่น อินเทอร์เน็ต อีกปัญหาคือ ผู้เสพและผู้ติดเมื่อได้รับการบำบัดแล้วหายยาก คนที่ติดแล้วจะกลับมาติดอีกกลายเป็น Hardcore ประเด็นสำคัญยิ่งเสพยาอยู่น้อยความเสี่ยงที่จะติดตลอดชีวิตยิ่งสูง”

ผอ.สำนักพัฒนาระบบบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

การผลิตยาไอซ์ในภูมิภาคเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งพบการลำเลียงผ่านประเทศไทยไปสู่ตลาดโลกมากขึ้น การแพร่ระบาดของยาเสพติดเปลี่ยนจากสถานบันเทิงเป็นหอพักและคอนโดมิเนียมมากขึ้น

นพ.ชาติริ บานชื่น อธิบดีกรมการแพทย์

แผนภูมิที่ 13 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจ ในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ปี2545-2549

ที่มา : สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

อยากลองมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 19,517 ราย ในปี 2547 เป็น 25,574 รายในปี 2549 หรือเฉลี่ยร้อยละ 15.5 ต่อปี

◆ ชนิดของยาเสพติดที่เป็นปัญหาสำคัญในปัจจุบันคือเมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้า ในปี 2549 มีการจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด 74,403 คดี เป็นยาบ้าร้อยละ 71.6 รองลงมาเป็นกัญชาแห้งและสารระเหย เมื่อจำแนกรายภาค ยาบ้าพบมากในทุกภาคยกเว้นภาคใต้ กัญชาและเฮโรอีนพบมากในภาคใต้ และ สารระเหยพบมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มยาเสพติดตัวใหม่ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คือ Club drugs ได้แก่ ไอซ์ เอ็กซ์ตาซี โคเคน และเคตามีน ซึ่งเป็นยาเสพติดที่ใช้ในสถานบันเทิงพบมากในกทม. นอกจากนี้ ยังมีสารเสพติดที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทชนิดใหม่ที่เริ่มพบคือกลุ่มไมด้าโซแลมผสมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถออกฤทธิ์รุนแรงทำให้หมดสติภายใน 15-20 นาที และ ไปกระห่อมผสมกับน้ำอัดลมทั้งโค้กหรือเป๊ปซี่และยาแก้ไอนำมาดื่มแทนเหล้า กำลังเป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่น หากดื่มไปนาน ๆ จะเกิดอาการสมองบกพร่องและประสาทหลอน ขณะนี้ยังไม่มียารักษาได้

เด็ก เยาวชน กรรมกรและผู้ว่างงานเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ต้องเฝ้าระวัง

กลุ่มเด็กและเยาวชน นอกจากจะเป็นผู้เสพติดรายใหญ่ยังเป็นกลุ่มเสี่ยงที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ง่าย จากข้อมูลสถิติคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศที่มีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากจำนวน 5,310 คดีในปี 2547 เพิ่มขึ้นเป็น 8,803 คดีในปี 2549 หรือร้อยละ 65.8 นอกจากนี้ จากการประมาณการของสำนักงาน ป.ป.ส. ในปี 2551 จะมีเยาวชนอายุ 13-18 ปีประมาณ 5.6 แสนคนที่มีความเสี่ยงต่อการเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในแวดวงเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผู้ที่ดื่มสุราสูบบุหรี่เป็นประจำ เด็กเร่ร่อน แก๊งมอเตอร์ไซด์ชิง ฯลฯ

กลุ่มผู้ว่างงาน และกรรมกร จากข้อมูลผู้ใช้สารเสพติดที่ได้รับการบำบัดเป็นผู้ว่างงานมากที่สุด จากจำนวน 7,806 รายปี 2547 เพิ่มขึ้นเป็น 11,724 รายปี 2549 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 25.1 ต่อปี รองลงมาเป็นกรรมกร จาก 8,593 รายปี 2547 เพิ่มขึ้นเป็น 10,028 รายในปี 2549 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 8.3 ต่อปี

การต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหายาเสพติดด้วยพลังชุมชน

บ้านปอมะกรูด ต.บ้านฆ้อง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี เป็นชุมชนเข้มแข็งที่สามารถต่อสู้เอาชนะปัญหายาเสพติดด้วยพลังชุมชน โดยมีการสร้างระบบการเรียนรู้และพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ ใช้กลไกการทำงานแบบราษฎรอาสา ใช้งบประมาณของชุมชน ดังคำกล่าวที่ว่า “ขนาดเขียนป้ายต่อต้านยาเสพติดยังต้องใช้ผ้าคลุมศพเลย บางที่ยังต้องใช้ผ้าโลงเก่าๆที่ได้จากวัดมาทำเป็นป้าย ส่วนค่าใช้จ่ายต่างๆคนในชุมชนร่วมกันเสีย” และมียุทธศาสตร์การทำงาน 3 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ **การหยุดยั้งการค้า** เป็นการขอความร่วมมือคนในชุมชนให้สอดส่องพฤติกรรมของคนในชุมชนเองว่ามีการลักลอบซื้อขายยาเสพติดในชุมชนหรือไม่ ถ้าพบเห็นจะให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมทันที **การหยุดยั้งผู้เสพ** เป็นการแนะนำให้ผู้เสพไปบำบัดรักษาโดยคณะทำงานติดต่อประสานโรงพยาบาลโพธารามให้ แต่ถ้ามีอาการติดยาขั้นรุนแรงจะส่งไปบำบัดรักษาที่วัดวังผาแดง จังหวัดกาญจนบุรี และวัดอินทาราม จังหวัดสมุทรสงคราม และ**การหยุดยั้งไม่ให้ติดเพิ่ม** โดยใช้กิจกรรมต่างๆ เช่น ศึกษาดูงาน จัดค่ายเยาวชน จัดแข่งขันกีฬาภายในหมู่บ้าน เป็นต้น เพื่อไม่ให้เยาวชนไปหมกมุ่นกับยาเสพติด นอกจากนี้ยังมีการกำหนดเป้าหมายแผนชุมชนแก้ปัญหาเสพติดในปี 2550 คือ **การสร้างผู้นำชุมชน และการจัดตั้ง “กลุ่มเยาวชนคุณธรรม สายใยรักแห่งครอบครัว”** เพื่อผลิตเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้มีส่วนร่วมพัฒนาสังคมให้อยู่อย่างสงบและมั่นคงมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันคลี่คลายปัญหาที่เห็นบทบาทของชุมชนเป็นหลัก

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายหรือทุกภาคีการพัฒนา โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันโดยเฉพาะการให้ความรู้ที่เข้าถึงระดับครอบครัว/ชุมชน การปราบปรามควรเน้นที่กลุ่มผู้ค้ารายใหญ่ เพื่อเป็นการสกัดกั้นการแพร่กระจายไปสู่ผู้ค้ารายย่อยและผู้เสพ และการบำบัดและฟื้นฟูควรเน้นการให้บริการที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของผู้เข้ารับการรักษา

ขณะเดียวกัน ชุมชนเป็นกลไกที่มีบทบาทหลักในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด และสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชน โดยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อเป็นพลังในการต่อสู้กับปัญหายาเสพติดที่จะหวนกลับมา